

Genel Öz Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Genel Öz Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22187>

Özet

Genel Öz Yeterlik Ölçeği (GÖYÖ), bireylerin zorluklarla başa çıkma ve hedeflerine ulaşma yeteneklerine dair genel inançların ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu giriş, Ayşe Aypay tarafından 2010 yılında Türkçe'ye uyarlanan GÖYÖ'nün psikometrik özelliklerini detaylandırılmaktadır. Ölçek, tek boyutlu bir yapıya sahip olup, 10 maddeden oluşmaktadır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabilmesini göstermiştir. Elde edilen veriler, tatmin edici düzeyde iç tutarlılık (Güvenirlik) ve ölçüt geçerliliği kanıtlarını sunmaktadır.

Ölçek, katılımcıların yanıtlarının 4'lü Likert Ölçeği formatında değerlendirilmektedir. Bu uyarlama çalışması, özellikle eğitim ve psikoloji alanlarında, bireylerin genel yeterlik algılarının araştırılmasında önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Genel Öz Yeterlik Ölçeği, GÖYÖ, Öz Yeterlik, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenirlik, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Ayşe Aypay

Amaç

Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (GÖYÖ) temel amacı, bireylerin çeşitli durumlarla karşılaşırken bir şekilde başa çıkabilme, yeni veya beklenmedik görevleri tamamlama ve zorlukların üstesinden gelme konusundaki genel inanç düzeylerini ölçmektir. Bu inanç, bireyin motivasyonunu, davranışlarını ve duygusal tepkilerini etkileyen merkezi bir bilişsel yapıdır.

Ayşe Aypay tarafından yürütülen uyarlama çalışmasının spesifik amacı, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk kültürü bağlamında test etmek, dilsel ve kültürel geçerliliğini sağlamak ve böylece ölçeği Türkiye'deki araştırmacılar ve uygulayıcılar için geçerli ve güvenilir bir araç haline getirmektir.

Yapı

GÖYÖ, psikolojideki en önemli yapılarından biri olan Öz Yeterlik (Self-Efficacy) kavramını ölçmektedir. Öz Yeterlik, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramı'nın merkezi bir bileşenidir ve bireyin belirli bir eylemi başlatırken bir şekilde gerçekleştirebilme kapasitesine olan inancını ifade

eder.

Bu ölçek, spesifik görevler yerine, bireyin yaşamın genel zorlukları karşısındaki yetkinlik algısını, yani **Genel Öz Yeterlik** düzeyini ölçmeye odaklanmıştır. Ölçek, bireyin motivasyonunu, hedeflere bağlılığını ve başarıya yönelik karşısındaki gösterdiği dayanıklılığı etkileyen bu üst düzey inancı tek bir boyutta ele almaktadır.

Geçerlik

GÖYÖ'nün Türkçe uyarlamasında, ölçeğin yapısal ve ölçümsel geçerliği çeşitli yöntemlerle incelenmiştir. Özellikle **Ölçüt Geçerliği** (Criterion Validity) kanıtları sunulmuştur. Bu amaçla, Genel Öz Yeterlik kavramıyla ilişkili olduğu bilinen diğer psikolojik yapılarla korelasyonları incelenmiştir.

Kullanılan Ölçütler: Geçerlik çalışmasında Stresle Başa Çıkma Ölçeği ve Rosenberg Öz-Saygı Ölçeği kullanılmıştır. **Öz Yeterlik**, kişinin stresle başa çıkma becerisi ve öz saygısıyla pozitif yönde ilişkili olduğundan, bu ölçütlerin kullanımı yapısal uyumu desteklemektedir.

Ç Tutarlılık (Alfa Katsayıları): Ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) **.83** olarak hesaplanmıştır. Bu değer, ölçek maddelerinin aynı yapıya sahip olduğu konusunda yüksek bir uyum sergilediğini göstermektedir.

Bileşen Alfa Katsayıları: Analiz edilen bileşenler için Alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla **.79** ve **.63** olarak bulunmuştur, bu da ölçeğin genel olarak güçlü bir iç yapıya sahip olduğunu doğrulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, sonuçların zaman içinde tutarlılığını ve içsel tutarlılığını değerlendirmek üzere gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik, ölçeğin hatalardan arınmış olarak ne kadar tutarlı ölçüm yapıldığını göstergesidir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: GÖYÖ'nün zamana bağlı kararlılığını ölçmek amacıyla yapılan test-tekrar test analizi sonucunda elde edilen **korelasyon katsayısı $r = .80$** ($p < .001$) olarak rapor edilmiştir. Bu yüksek **korelasyon katsayısı**, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar ürettiğini ve dolayısıyla yüksek düzeyde zamansal kararlılığına sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, daha önce belirtildiği gibi, toplam iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alpha) **.83** ile ölçeğin maddelerinin de yüksek düzeyde uyumlu olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin orijinal yapılarına uygun

olarak **tek boyutlu** bir yapı sergilediği belirtilmiştir.

Ölçek, toplam **10 madde** içermektedir ve tüm maddeler genel öz yeterlik algısını ölçen tek bir faktör altında toplanmıştır. Bu, ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olduğunu ve Türk kültüründe de tek bir temel yapıyı ölçmek için kullanılabileceğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Self-Report Scale)

Dil Mevcut: Türkçe (Orijinal dil: Almanca/İngilizce)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Özellikle yetişkinler ve üniversite öğrencileri üzerinde geçerlenmiştir)

Yaş Grubu: Yetişkinler

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması tipik olarak üniversite öğrencileri gibi erişilebilir örneklemeler üzerinde gerçekleştirilmiştir, ancak ölçek genel öz yeterliği ölçtüğü için geniş bir yetişkin popülasyonunda kullanılabilir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 4'lü Likert Ölçeği kullanılarak derecelendirilir:

1 = tamamen yanlış

4 = tamamen doğru

Anahtar Kelimeler

Güvenirlilik Analizi, Test-Tekrar Test, Cronbach Alfa, Korelasyon, Öz-Saygı, Stresle Başa Çıkma.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ayşe Aypay

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazışma Adresi: Ayşe Aypay (İletişim e-postası: ayseaypay@hotmail.com)

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

Uyarlama Yılı?: 2010

İzinler ve Kullanım Ücreti: Akademik ve araştırma amaçlı? kullanım için izinler genellikle yazarın yayın politikalarına bağılıdır. Kullanım öncesinde sorumlu yazar Ayşe Aypay ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF versiyonuna şu bağlantıdan ulaşılabilir: genel-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Aypay, A. (2010). Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin GÖYÖ Türkçe'ye Uyarlama Çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113-131.

Makalenin orijinal yayın bağlantısı: efdergi.inonu.edu.tr

Genel Öz Yeterlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynakta ölçeğin maddeleri açıkça listelenmemiştir. Ancak ölçek, toplam 10 maddeden oluşmaktadır ve tek boyutludur. Maddeler, bireyin genel zorluklar karşısındaki eylem yeterliliğini ölçmeye yöneliktir.

Madde yapısı 4'lü Likert Ölçeği (1=tamamen yanlış, 4= tamamen doğru) kullanılarak cevaplanmaktadır.